

Dragi studenti, donosimo popis vaših najčešćih pitanja koji je pripremila Europska komisija.

Ako popis ne sadržava informaciju koju tražite, a vezana je za: 1. studij ili praksu u okviru programa Erasmus+; 2. prijavu za Erasmus+ zajmove za studente diplomskih studija ili 3. prijavu za Erasmus Mundus združene studije, za pomoć se možete obratiti sljedećim kontaktima.

1. Molimo vas da se za sva pitanja vezana za studij ili stručnu praksu u okviru programa Erasmus+ najprije obratite svom Erasmus koordinatoru odnosno matičnome visokom učilištu. Za dodatna se pitanja o Erasmus mobilnostima možete javiti Agenciji za mobilnost i programe EU.

Ako ste upisani na visoko učilište u nekoj od programskih zemalja programa Erasmus+, trebate se obratiti jednoj od nacionalnih agencija zaduženih za provedbu Programa. Kontaktne podatke možete pronaći na stranici: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/national-agencies/index_en.htm.

Ako ste upisani na visoko učilište u nekoj od partnerskih zemalja, za informacije se trebete javiti Nacionalnom uredu za Erasmus+, a detaljni popis kontaktnih podataka možete naći na stranici: https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/contacts/national-erasmus-plus-offices_en.

2. Erasmus+ zajmovi za studente diplomskih studija dostupni su studentima koji žive u jednoj od 28 zemalja članica EU-a ili u drugoj programskoj zemlji (Island, Lihtenštajn, Norveška, Makedonija, Turska). Odgovore na dodatna pitanja pružit će vam nacionalna agencija zadužena za provedbu programa Erasmus+ (Agencija za mobilnost i programe EU).

3. Za pitanja o Erasmus Mundus združenim diplomskim studijima molimo javite se najprije konzorciju koji provodi program, a za dodatne se informacije trebete javiti Izvršnoj agenciji za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA) – <http://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/contacts>.

ERASMUS+ – NAJČEŠĆA PITANJA STUDENATA

1. Koliko u programu Erasmus+ traje razdoblje mobilnosti za studij ili stručnu praksu?

U programu Erasmus+ studenti na studiju mogu provesti od 3 do 12 mjeseci. Razdoblje stručne prakse može trajati od 2 do 12 mjeseci.

U slučaju kombiniranja studija i stručne prakse najkraće trajanje mobilnosti jest 3 mjeseca, a najduže 12 mjeseci, bez obzira na raspodjelu vremena između ovih oblika mobilnosti.

2. Koje je uvjete potrebno zadovoljiti za studij ili stručnu praksu u programu Erasmus+?

Da biste studirali ili se stručno usavršavali u inozemstvu, morate studirati na visokom učilištu u programu preddiplomskoga, diplomskoga ili poslijediplomskog studija nakon kojeg stječete zvanje prvostupnika (bacc.), magistra odnosno magistra struke (mag.) ili doktora znanosti. Vaše matično visoko učilište treba biti u zemlji koja sudjeluje u programu Erasmus+ vezanom za visoko obrazovanje, a programske su zemlje u akademskoj godini 2014./2015. sve zemlje članice EU-a te Island, Lihtenštajn, Norveška, Turska i Makedonija.

Od akademske će godine 2015./2016. u Erasmus+ studentskoj mobilnosti moći sudjelovati i studenti iz ustanova u partnerskim zemljama (napomena: stručna praksa između partnerskih i programskih zemalja neće se moći ostvariti u 2015. godini).

Ako se vaše visoko učilište nalazi u programskoj zemlji, treba biti nositelj Erasmus povelje za visoko obrazovanje (*Erasmus Charter for Higher Education – ECHE*) kojom se jamči kvaliteta provedbe aktivnosti mobilnosti za sve sudionike. Na mrežnim stranicama vaše ustanove možete provjeriti je li nositeljica ECHE-a, a potpuni popis ustanova nositeljica Povelje možete pronaći na poveznici: http://eacea.ec.europa.eu/funding/2014/call_he_charter_en.php.

Vaša matična ustanova određuje kriterije za odabir studenata koji će pohađati studij ili obavljati stručnu praksu u inozemstvu (za više informacija molimo pročitajte odgovor na 9. pitanje).

3. Mogu li studenti u programu Erasmus+ tijekom studija više puta ostvariti mobilnost?

Erasmus+ studentima omogućuje studij ili stručnu praksu u ukupnom trajanju do 12 mjeseci za svaku razinu studija (preddiplomska, diplomatska, poslijediplomska). Mobilnost je tijekom studija moguće ostvariti više puta – važno je poštovati uvjet od najviše 12 mjeseci po svakoj razini studija. Primjerice, na istoj se razini studija možete prijaviti za studij u trajanju do 6 mjeseci, a zatim i za stručnu praksu u trajanju do 6 mjeseci (ili npr. 4 + 8 mjeseci). Studenti koji pohađaju integrirane studije, kao što je npr. medicina, mobilnost mogu ostvariti u ukupnom trajanju do 24 mjeseca.

Navedeni maksimum po razini studija odnosi se i na mobilnosti ostvarene u Programu za cjeloživotno učenje (LLP). Ako je primjerice student integriranih studija već sudjelovao u programu mobilnosti u okviru LLP-a, npr. u trajanju od 8 mjeseci, u okviru programa Erasmus+ tijekom studija može otići na mobilnost u trajanju od 16 mjeseci.

4. Je li moguće otići na studij i obaviti stručnu praksu u okviru iste mobilnosti?

Odlazak na studij i stručnu praksu u inozemstvu u sklopu iste mobilnosti mogućnost je koju nudi program Erasmus+.

U ovom je slučaju najkraće trajanje mobilnosti 3 mjeseca, a najduže 12 mjeseci, bez obzira na raspodjelu vremena između ostvarenih mobilnosti.

5. Može li student koji je u Programu za cjeloživotno učenje (potprogram Erasmus) već ostvario mobilnost sudjelovati u programu Erasmus+ te otići na studij ili stručnu praksu?

Erasmus+ studentima omogućuje studij ili stručnu praksu u inozemstvu pod uvjetom da najduže trajanje mobilnosti tijekom jedne razine studija bude do 12 mjeseci.

Ako ste u okviru Programa za cjeloživotno učenje (LLP) ostvarili maksimum od 12 mjeseci mobilnosti na jednoj razini studija, za mobilnost u programu Erasmus+ trebat ćete pričekati sljedeću razinu studija. Ako vam je pak mobilnost u programu LLP na trenutačnoj razini studija bila manja od 12 mjeseci, na istoj ćete razini studija u programu Erasmus+ moći ostvariti mobilnost do navedenoga najdužeg trajanja. Primjerice, ako ste u LLP-u tijekom preddiplomske razine na mobilnosti proveli 4 mjeseca, na istoj ćete razini studija u programu Erasmus+ moći ostvariti još 8 mjeseci (za studij ili stručnu praksu). Ako vam pak slijedi diplomatska ili poslijediplomska razina studija, možete se prijavljivati za mobilnosti u trajanju do 12 mjeseci (nova razina studija).

Sudjelovanje u drugim potprogramima LLP-a (npr. Leonardo) ili drugim programima kao što je Mladi na djelu (YiA) ne uzima se u obzir. Podsjećamo vas da uvijek trebate kontaktirati vašu matičnu visoku ustanovu (Erasmus koordinatori) jer je ona odgovorna za izbor sudionika te može postaviti dodatne uvjete na natječajima (primjerice, može dati prednost studentima koji još nisu ostvarili Erasmus mobilnost).

6. Ako je student tijekom Programa za cjeloživotno učenje (LLP) u potprogramu Leonardo boravio na stručnoj praksi, može li ići na studij ili stručnu praksu u okviru programa Erasmus+?

Sudjelovanje u drugim potprogramima LLP-a (npr. Leonardo) ili drugim programima kao što je Mladi na djelu (YiA) ne uzima se u obzir pri uvjetima sudjelovanja u mobilnostima vezanima za visoko obrazovanje. Student se, dakle, može prijaviti za mobilnosti u okviru programa Erasmus+.

7. Može li student koji je u programu Mladi na djelu (YiA) volontirao preko Europske volonterske službe (EVS) otići na studij ili stručnu praksu u programu Erasmus+?

Budući da sudjelovanje u programu Mladi na djelu nije relevantno za uvjete sudjelovanja u mobilnostima vezanima za visoko obrazovanje, moguća je prijava za aktivnosti studija ili stručne prakse u programu Erasmus+.

8. Kako se u programu Erasmus+ prijavljuje za studij ili stručnu praksu u inozemstvu?

Studenti se prijavljuju preko svojih visokih učilišta bez obzira na vrstu mobilnosti za koju su zainteresirani.

Ured za međunarodnu suradnju u matičnom visokom učilištu nudi informacije o uvjetima sudjelovanja u Erasmus+ mobilnostima – detalji postupka odabira studenata, potrebni dokumenti, popis učilišta na kojima studenti mogu ostvariti mobilnost te uvjeti koje studenti moraju poštovati tijekom boravka na inozemnoj ustanovi.

9. Koji su kriteriji odabira za sudjelovanje u programu Erasmus+?

Da biste sudjelovali u aktivnostima mobilnosti vezanima za visoko obrazovanje unutar programa Erasmus+, morate zadovoljiti kriterije sudjelovanja navedene pod 2. pitanjem (*Koje je uvjete potrebno zadovoljiti za studij ili stručnu praksu u programu Erasmus+?*).

Osim toga, potrebno je zadovoljiti uvjete koje odredi matično visoko učilište. Postupak odabira studenata i dodjeljivanja financijske potpore mora biti transparentan, dosljedan i potkrijepljen dokumentima te s njime moraju biti upoznati svi uključeni. Vaše matično visoko učilište može kao uvjet u izbornom postupku uvrstiti akademski uspjeh, prethodno iskustvo mobilnosti, motivaciju, iskustvo u zemlji u koju se odlazi na mobilnost (npr. povratak u zemlju podrijetla) itd. Kriteriji za odabir svakako moraju biti javni.

Više informacija možete potražiti na mrežnim stranicama vašega visokog učilišta ili se obratiti Uredu za međunarodnu suradnju na vašem učilištu.

10. Što slijedi nakon što je student izabran za studij ili stručnu praksu u programu Erasmus+?

Nakon što je student izabran za Erasmus+ mobilnost, matično visoko učilište treba mu dati Erasmus+ studentsku povelju (*Erasmus+ student charter*) u kojoj su navedena sva studentska prava i obveze koje ima tijekom boravka na mobilnosti u inozemstvu te su objašnjeni koraci koje student mora poduzeti prije, tijekom i poslije mobilnosti.

Studenti koji na mobilnosti odlaze poslije listopada 2014., a jezik kojim će se tijekom mobilnosti trebati služiti jest engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski ili nizozemski

(više će se jezika dodati od ak. god. 2015./2016.), pisat će *online* test jezične procjene (osim ako im je jezik mobilnosti materinski). Pristup rezultatu ove procjene imat će student, njegovo matično visoko učilište (ustanova primatelj neće imati pristup rezultatima testa *online* jezične procjene) te Europska komisija. S obzirom na to da je student već izabran, rezultati jezične procjene neće utjecati na odluku o njegovu odlasku na mobilnost.

Kako bi studentima pomoglo u pripremi za aktivnost mobilnosti, matično im visoko učilište može, ovisno o njihovoj jezičnoj razini, ponuditi besplatan *online* jezični tečaj na engleskom, njemačkom, talijanskom, španjolskom ili nizozemskom jeziku.

Na kraju razdoblja mobilnosti u inozemstvu studenti će pisati drugi test jezične procjene na temelju kojega će doznati koliko su unaprijedili svoje jezične vještine. Jednako tako, na temelju te će jezične procjene Europska komisija dobiti informacije o tome koliko je sudjelovanje u programu Erasmus+ utjecalo na jezične vještine studenata.

11. Može li u programu Erasmus+ student boraviti na studiju ili stručnoj praksi u zemlji svog podrijetla ako pritom studira u nekoj drugoj zemlji?

Aktivnost Erasmus+ mobilnosti mora se ostvariti u programskoj ili partnerskoj zemlji različitoj od zemlje u kojoj student studira.

Moguće je da Erasmus+ student ode na mobilnost u zemlju svog podrijetla ako to nije zemlja u kojoj živi za vrijeme studiranja. Kriterije odabira, međutim, određuju visoka učilišta iz programskih zemalja koja u izbornom postupku mogu odrediti da će se prednost davati studentima koji se prijavljuju za mobilnost u zemlju iz koje nisu podrijetlom. U svakom slučaju kriteriji za odabir moraju biti pravedni i transparentni te se iznos financijske potpore ne smije određivati s obzirom na nacionalnost.

12. Gdje studenti mogu otići na studij ili stručnu praksu?

Ustanova ili organizacija primatelj moraju se nalaziti u jednoj od Erasmus+ programskih zemalja. U ak. god. 2014./2015. programske su zemlje sve zemlje članice EU-a te Island, Lihtenštajn, Norveška, Turska i Makedonija. Od akademske će godine 2015./2016. biti moguć studij u partnerskim zemljama, a od ak. god. 2017./2018. u tim će se zemljama moći obavljati stručna praksa. Popis partnerskih zemalja dostupan je u Vodiču kroz program Erasmus+ (http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf). Točnije, studenti će moći studirati u ustanovama koje s njihovim visokim učilištem sklope međuinstitucijski sporazum. Jednako tako, ustanove u programskim zemljama morat će biti nositeljice Erasmus povelje za visoko obrazovanje. Studij u ustanovi koja se nalazi u nekoj od partnerskih zemalja bit će moguć ako je matična ustanova studenta zatražila i primila Erasmus+ financijska sredstava.

Studenti stručnu praksu mogu obavljati u bilo kojoj javnoj ili privatnoj organizaciji aktivnoj na tržištu rada ili na polju obrazovanja, osposobljavanja i mladih, kao što su primjerice:

- javno ili privatno, malo, srednje ili veliko poduzeće (uključujući društveno poduzetništvo)
- javno tijelo na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini
- društveni partner ili drugi predstavnik iz svijeta rada, uključujući gospodarske komore, obrtničke komore, strukovna udruženja i sindikate
- instituti za istraživanje
- zaklade
- škole/instituti/obrazovni centri (na bilo kojoj razini obrazovanja, uključujući strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih)
- neprofitne organizacije, nevladine udruge
- savjetovališta i informativni servisi.

Stručnu praksu također mogu obavljati na visokom učilištu u jednoj od programskih zemalja, no ne mogu u ovim organizacijama:

- EU institucije i druga EU tijela uključujući specijalizirane agencije čiji se popis nalazi na stranici http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_en.htm
- organizacije koje provode EU programe (npr. nacionalne agencije).

Kako biste točno znali u kojoj ustanovi možete studirati odnosno obaviti stručnu praksu, molimo kontaktirajte Ured za međunarodnu suradnju na vašem visokom učilištu.

13. Jezična priprema

Vaše se matično visoko učilište obvezalo osigurati vam potrebnu podršku za jezičnu pripremu. *Online* jezična podrška postupno će se primjenjivati u projektnom ciklusu programa Erasmus+ (2014. – 2020.), uključujući *online* jezične tečajeve koji će biti dostupni nekim studentima koji će se tijekom razdoblja mobilnosti trebati koristiti engleskim, njemačkim, francuskim, talijanskim, španjolskim i nizozemskim jezikom. Od ak. god. 2015./2016. dodavat će se više jezika. Studentima koji odlaze na studij ili stručnu praksu na nekom drugom jeziku (osim spomenutih šest) matično visoko učilište može ponuditi jezičnu potporu preko drugačijih jezičnih tečajeva.

Za više informacija molimo pročitajte odgovor na 10. pitanje (*Što slijedi nakon što je student izabran za studij ili stručnu praksu u programu Erasmus+?*).

14. Može li student zatražiti Erasmus+ financijsku potporu za obavljanje stručne prakse u inozemstvu?

Program Erasmus+ studentima omogućuje studiranje ili osposobljavanje u inozemstvu u trajanju do 12 mjeseci na svakoj razini studija, bez obzira na broj i oblik mobilnosti (studij ili stručna praksa). Jednako tako, studenti se za mobilnost mogu prijavljivati prije stjecanja diplome, a zatim je ostvariti u godini nakon što diplomiraju. Najkraće moguće trajanje stručne prakse jest 2 mjeseca, a najduže 12 mjeseci.

Europska komisija nije zadužena za izravno upravljanje provedbom projekata mobilnosti za studente. Za dodatne informacije o Erasmus+ stručnoj praksi, rokovima i uvjetima prijave molimo obratite se Uredu za međunarodnu suradnju na vašemu matičnom visokom učilištu.

Nekoliko je *online* platformi na kojima studenti mogu pronaći ponude za stručnu praksu:

- JOE+ (<https://leonet.ioeplus.org/en/>) – platforma portala LEO-NET za razmjenu ponuda za posao, posebno namijenjena promidžbi visoke kvalitete stručnih praksi u okviru potprograma LLP-a Leonardo da Vinci i Erasmus

- Erasmusov je tim osmislio portal na kojem se mogu objavljivati ponude za stručnu praksu: <http://erasmus.com/en/>.

15. Ako student koji već studira ili obavlja stručnu praksu u inozemstvu želi produžiti razdoblje mobilnosti, što treba učiniti?

Produženje trajanja mobilnosti u inozemstvu moguće je zatražiti najmanje mjesec dana prije očekivanoga posljednjeg dana mobilnosti navedenog u Sporazumu o učenju (*Learning Agreement*). Naglašavamo kako ukupno trajanje mobilnosti, uključujući prethodno sudjelovanje u Programu za cjeloživotno učenje (LLP), ne smije biti duže od 12 mjeseci po razini studija. Ovo se vremensko ograničenje odnosi i na razdoblje provedeno u inozemstvu bez primanja financijske potpore iz EU fondova.

Ako mobilnost studenta nije trajala 12 mjeseci, matična ustanova i ustanova primatelj mogu se složiti i produljiti mu razdoblje mobilnosti u inozemstvu.

Ako je student primao financijsku potporu, njegovo visoko učilište može produženje razdoblja mobilnosti smatrati razdobljem „zero-granta“ u slučaju da je već potrošilo sva sredstva odobrena proračunom ili može napisati dodatak ugovoru o financijskoj potpori tako da uključuje i produženo razdoblje mobilnosti u inozemstvu. U svakom će slučaju biti potrebno dodati izmjene Sporazumu o učenju te će student trebati primiti *e-mail* u kojem će te izmjene potvrditi i matično visoko učilište, i ustanova primatelj.

16. Mogu li studenti uz Erasmus+ financijsku potporu primati i druge stipendije?

Tijekom boravka na mobilnosti u inozemstvu studenti uz Erasmus+ potporu i dalje mogu primati stipendije ili drugu financijsku potporu nacionalnih, regionalnih ili lokalnih tijela. Ako je riječ o stručnoj praksi u inozemstvu, studenti uz Erasmus+ potporu mogu primati i bilo kakvu naknadu koju im daje organizacija primatelj (npr. plaća, smještaj, topli obrok).

Tijekom mobilnosti studenti mogu raditi sa skraćenim radnim vremenom te uz Erasmus+ potporu primati i naknadu za taj posao sve dok uredno izvršavaju ugovorne obveze programa mobilnosti.

17. Može li matično visoko učilište studentima smanjiti financijsku potporu ili ih zatražiti djelomični/potpuni povrat Erasmus+ financijske potpore?

Ako studenti ne izvrše obveze navedene u ugovoru o financijskoj potpori, morat će izvršiti djelomični ili potpuni povrat dodijeljene financijske potpore.

Iznimno, ako su studenti u obavljanju ugovornih obveza spriječeni višom silom (*force majeure*, npr. nepredvidljiva iznimna situacija ili događaj izvan kontrole sudionika koji nije povezan s njegovom/njezinom greškom ili nemarom), u tom slučaju mogu primiti ugovorom određenu financijsku potporu koja odgovara stvarnom trajanju razdoblja mobilnosti (čl. 2.2. ugovora o financijskoj potpori), a ostala će sredstva morati vratiti (osim ako je drugačije dogovoreno s ustanovom pošiljateljem).

Savjetujemo da pažljivo pročitate ugovor o financijskoj potpori prije potpisivanja te da o njemu vodite brigu tijekom boravka na mobilnosti. Primjerice, uvjet za posljednju isplatu financijske potpore koja je predviđena na kraju mobilnosti može biti ispunjavanje *online* jezične procjene pa ako ne izvršite ovu obvezu, možda ćete morati izvršiti djelomični ili potpuni povrat dobivenih sredstava.

18. Komu se za pomoć mogu obratiti studenti koji su završili s boravkom/stručnom praksom u inozemstvu i imaju problema s predajom EU *online* izvješća?

U slučaju problema s predajom EU *online* izvješća, molimo kontaktirajte vaše matično visoko učilište. Ondje će moći vidjeti status vašeg izvješća te će vam, bude li potrebno, poslati novu poveznicu na izvješće.

Za dodatne informacije molimo obratite se nacionalnoj agenciji koja provodi Erasmus+ programe u vašoj zemlji (Agencija za mobilnost i programe EU).

19. Može li u programu Erasmus+ student koji završava studij otići na stručnu praksu u inozemstvo?

Riječ je o novoj mogućnosti koju program Erasmus+ nudi nedavno diplomiranim studentima. Uvjet je da tijekom zadnje godine studija (dok još imaju status studenta) budu izabrani na natječaju na matičnom visokom učilištu te da stručnu praksu obave u roku od 12 mjeseci od dana diplomiranja.

20. Mogu li u studenti doktorskih studija dobiti financijsku potporu za istraživanje na inozemnoj instituciji?

U okviru programa Erasmus+ studenti visokih učilišta iz programskih zemalja mogu otići na studij ili stručnu praksu u inozemstvo više puta pod uvjetom da mobilnost na svakoj razini studija traje najviše do 12 mjeseci. Dakle, za doktorsku razinu studija mogu primiti financijsku potporu za mobilnost do 12 mjeseci. Ako je posrijedi Erasmus+ stručna praksa, studenti doktorske razine studija mogu se za mobilnosti prijaviti tijekom posljednje godine studija te zatim stručnu praksu obaviti u roku od jedne godine od dana diplomiranja. Natječaj za dodjelu financijske potpore raspisuje visoka učilišta te određuju uvjete za prijavu i kriterije odabira sudionika, dakle studenti se na natječaj prijavljuju preko matičnih visokih učilišta.

Studenti doktorskih studija koji dio studija žele pohađati u inozemstvu također mogu primiti financijsku potporu preko aktivnosti Marie Sklodowska-Curie u okviru programa Obzor 2020.

Aktivnosti Marie Sklodowska-Curie (http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-msca/actions/index_en.htm) pomažu istraživačima preko različitih aktivnosti objašnjenih u vodiču *Quick-Guide to Marie Curie Actions fellowships* (http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/quick-guide/index_en.htm). U okviru *Innovative Training Networks* organizacije poput sveučilišta, istraživačkih centara ili tvrtki nude istraživačku mrežu za osposobljavanje i pojedinci se mogu prijaviti za mjesta u tim mrežama objavljena na portalu Euraxess (<http://ec.europa.eu/euraxess/>). Nacionalne kontaktne točke (<http://ec.europa.eu/euraxess/>) mogu pružiti dodatne informacije.

Do 2017. će godine Erasmus Mundus združeni doktorski studiji odabrani u prethodnoj generaciji programa nastaviti nuditi stipendije kandidatima koji u inozemstvu žele provesti puni doktorski studij (3 – 4 godine). Više informacija o kolegijima i načinu prijave možete pronaći na poveznici: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_action_1_joint_doctorates_en.php#fragment-1.

21. Gdje se može pronaći više informacija o studijskim programima u Europi vezanima za određeni studijski smjer?

Mrežna stranica StudyPortals (<http://www.studyportals.eu/about/>) međunarodna je platforma s pomoću koje možete pristupiti različitim portalima i potražiti preddiplomske, diplomske i poslijediplomske programe s obzirom na smjer koji vas zanima. Ova mrežna stranica uključuje i portal za stipendije (<http://www.scholarshipportal.eu/>).

Program Erasmus+ uključuje i Erasmus Mundus združene diplomske studije koji nude posebne EU stipendije izvrsnim studentima te će do 2017. godine Erasmus Mundus združeni doktorski studiji odabrani u prethodnoj generaciji programa nastaviti nuditi stipendije kandidatima koji žele puni doktorski studij provesti u inozemstvu (3 – 4 godine). Za više informacija molimo pročitajte odgovore na 20. i 23. pitanje.

22. Može li program Erasmus+ pružiti financijsku potporu za preddiplomski/diplomski/poslijediplomski studij u inozemstvu?

Erasmus+ podržava strukturiranu suradnju među visokim učilištima u okviru koje studenti mogu primiti financijsku pomoć za razdoblja koja provedu na mobilnosti, dakle mogu primiti potporu za studij (koji može trajati od 3 do 12 mjeseci) te potporu za stručnu praksu (od 2 do 12 mjeseci), no unutar programa Erasmus+ u inozemstvu ne mogu pohađati puni preddiplomski ili poslijediplomski studijski program.

Erasmus+ pruža dodatne mogućnosti za upis cjelovitoga diplomskoga studijskog programa u inozemstvu preko stipendija za Erasmus Mundus združene diplomske studije i preko Erasmus+ zajmova za studente diplomskih studija. Za više informacija molimo pročitajte odgovore na 24. i 29. pitanje.

Korisne informacije možete pronaći i na portalu za stipendije (<http://www.scholarshipportal.eu/>) na kojem možete pretraživati ponudu stipendija ovisno o zemlji podrijetla, razini i smjeru studija te zemlji u kojoj biste željeli studirati.

23. Što su Erasmus Mundus združeni diplomski studiji?

Riječ je o integriranome međunarodnom studijskom programu koji nosi 60, 90 ili 120 ECTS bodova (razdoblje od 12 do 24 mjeseci). Provode ga međunarodni konzorcij visokih učilišta iz različitih zemalja te, gdje je od važnosti za projekt, drugi partneri s posebnim znanjima i zanimanjem za područja studija ili profesionalno područje kojim se združeni diplomski studiji bave.

Konzorcij se mora sastojati od najmanje triju visokih učilišta iz programskih zemalja, a među članovima konzorcija mogu se naći i ustanove iz programskih i partnerskih zemalja. Erasmus

Mundus združeni diplomski studiji moraju se provoditi u najmanje dvije programske zemlje, a dio se može provesti i u ustanovi iz partnerske zemlje.

Izvršnim studentima iz cijelog svijeta Erasmus Mundus združeni diplomski studiji omogućuju posebne EU stipendije kojima pokrivaju životne i putne troškove te troškove sudjelovanja tijekom trajanja cijeloga diplomskog studija.

Za više informacija molimo pročitajte odgovor na 26. pitanje.

24. Koji su uvjeti za dobivanje stipendije za Erasmus Mundus združene diplomske studije?

Ove stipendije mogu primiti jedino studenti koji su u okviru programa Erasmus+ izabrani za sudjelovanje u Erasmus Mundus združenim diplomskim studijima, no mogu se uključiti i studenti koji se sami financiraju.

Prije prijavljivanja konzorciju prema vlastitom izboru treba provjeriti jesu li zadovoljeni sljedeći uvjeti.

- Student mora imati diplomu barem preddiplomskog studija ili pokazati razinu znanja koju priznaju nacionalno zakonodavstvo i zemlje koje dodjeljuju takvu kvalifikaciju. Ovaj uvjet nužno mora biti ispunjen pri upisu. Neki konzorciji Erasmus Mundus združenih diplomskih studija mogu odlučiti prihvatiti prijave za stipendiju studenata koji su na posljednjoj godini prve razine studija.
- Studenti se godišnje za stipendiju mogu prijaviti najviše trima konzorcijima.
- Ako je student već primio stipendiju za Erasmus Mundus diplomski studij ili Erasmus Mundus združene doktorske studije, više se ne može prijavljivati za stipendiju ovog programa.

Za sudjelovanje u Erasmus Mundus združenim diplomskim studijima svake se godine odabire 13 – 20 studenata, a najmanje se 75 % stipendija izdvaja za kandidate iz partnerskih zemalja.

Za više informacija na razini nacionalne agencije možete se javiti na adresu jasmina.skocilic@mobilnost.hr (bilaterala@mobilnost.hr).

25. Za koliko se programa Erasmus Mundus združenih diplomskih studija studenti mogu prijaviti?

Studenti se godišnje mogu prijaviti za najviše tri programa Erasmus Mundus združenih diplomskih studija.

26. Gdje se u okviru programa Erasmus+ mogu pronaći ponude za Erasmus Mundus združene diplomske studije?

Popis svih Erasmus Mundus združenih diplomskih studija možete naći na ovoj poveznici: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_action_1_master_courses_en.php. Svake se godine tijekom ljeta popisu dodaje novi niz izabranih (ili ponovno izabranih) združenih diplomskih studija. Prijave za stipendije za ove programe primaju se u zadnjem kvartalu te godine za studente koji s programom počinju u rujnu/listopadu sljedeće godine.

Ovaj popis uključuje i broj Erasmus Mundus diplomskih studija izabranih prije 2014. Neki će od njih nastaviti izabirati studente do 2017.

27. Kako studenti mogu biti sigurni da će im kvalifikacija stečena završetkom Erasmus Mundus združenoga diplomskog studija biti priznata u zemlji koja nije uključena u konzorcij zemalja u kojima studiraju ili su studirali?

Program Erasmus+ zahtijeva da svi diplomirani studenti steknu barem dvojnju kvalifikaciju (*double degree*), odnosno dvije diplome službeno priznate u zemljama koje dodjeljuju te kvalifikacije.

O automatskom priznavanju kvalifikacije stečene u drugoj zemlji u Europi ili izvan Europe ne odlučuje Europska unija ili Europska komisija, već o tome odlučuje sama zemlja (obično na temelju bilateralnog sporazuma između dviju zemalja).

Načelno se na temelju Lisabonske konvencije o priznavanju visokoobrazovnih kvalifikacija na području Europe priznaju kvalifikacije stečene unutar Europe. U specifičnim bi slučajevima najbolje bilo pitanje uputiti odgovarajućim nadležnim tijelima zemlje o kojoj je riječ te pritom navesti službeni naziv kvalifikacije iz Erasmus Mundus združenih diplomskih studija o kojima je riječ. Nadležna tijela možete potražiti na ovoj poveznici: <http://www.enic-naric.net/>.

28. Može li student u okviru Erasmus Mundus združenih diplomskih studija studirati/provesti istraživanje/pripremiti dio diplomskog rada u ustanovi ili u zemlji koja ne pripada konzorciju?

U načelu, razdoblje studija ili istraživanja trebalo bi provesti u ustanovi koja pripada konzorciju (kao punopravni partner ili, što je često kod stručnih praksi u poduzećima, pridruženi partner). Razdoblje studiranja ili istraživanja izvan konzorcija trebalo bi smatrati iznimkom.

Ako se takva iznimka pojavi, konzorcij treba opravdati važnost mobilnosti i dodanu vrijednost za studij. Osim toga, konzorcij mora objasniti koja je u ovom slučaju uloga

ustanove primatelja te potvrditi da ustanova prihvaća svoju ulogu. Barem jedan od partnera u konzorciju koji će priznavati razdoblje studiranja/istraživanja izvan konzorcija mora nadzirati i ocjenjivati mobilnost studenta.

Studenti koji već primaju stipendiju Erasmus Mundus združenih diplomskih studija u okviru programa Erasmus+ ne mogu ostvariti takvu aktivnost mobilnosti u inozemstvu.

29. Što su Erasmus+ zajmovi za studente diplomskih studija?

Erasmus+ zajmovi za studente diplomskih studija zajmovi su s povoljnim uvjetima otplate namijenjeni studentima koji studiraju u europskoj zemlji u kojoj nemaju stalno prebivalište i u kojoj nisu stekli uvjete za pristup diplomskim programima.

Da bi ostvarili pravo na zajam, studenti moraju živjeti u jednoj od Erasmus+ programskih zemalja. Za jednogodišnji diplomski program zajam iznosi najviše 12 000 eura, a za dvogodišnji 18 000 eura. Prijavu za zajam studenti šalju nacionalnim bankama koje sudjeluju u programu ili agencijama za studentske zajmove. Molimo pročitajte odgovor na 30. pitanje (*Gdje se može pronaći popis nacionalnih banaka ili agencija za studentske zajmove koje sudjeluju u Erasmus+ zajmovima za studente diplomskih studija?*).

Za više informacija molimo posjetite mrežnu stranicu: http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/masters-loans_en.htm.

30. Gdje se može pronaći popis nacionalnih banaka ili agencija za studentske zajmove koje sudjeluju u Erasmus+ zajmovima za studente diplomskih studija?

Ovaj popis još nije dostupan. Europska komisija trenutačno dovršava usklađivanje operativnih postupaka s Europskim investicijskim fondom kako bi zajmovi postali dostupni što je prije moguće. Čim usklađivanje bude gotovo, Europski će investicijski fond otvoriti natječaj za iskazivanje zanimanja banaka i agencija za studentske zajmove kao polazište za sklapanje ugovora s kandidatima koji zadovolje zadane uvjete.

Očekuje se da će prvi zajmovi studentima biti dostupni početkom 2015., no još se ne može sa sigurnošću točno reći kada za koju zemlju jer će se ugovori studenata s bankama ili agencijama za studentske zajmove sklapati postupno (zemlju po zemlju). Korisne informacije možete potražiti na portalu za stipendije (<http://www.scholarshipportal.eu/>) na kojem možete pretraživati ponudu stipendija ovisno o zemlji podrijetla, razini i smjeru studija te zemlji u kojoj biste željeli studirati.

31. Erasmus za mlade poduzetnike

Erasmus za mlade poduzetnike međunarodni je program razmjene koji mladim poduzetnicima pruža priliku da uče od iskusnih poduzetnika u zemljama koje sudjeluju u programu. Više informacija možete pronaći na mrežnoj stranici: <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>.